

УДК 338.36

Ігор Стойко

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СТРАТЕГІЧНІ І ТАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ПРІОРИТЕТІВ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ПЕРЕДОВИХ КРАЇН

Характерною особливістю розвитку економіки індустріально розвинених країн є прагнення забезпечити формування та реалізацію єдиної науково-технічної політики як на національному, так і на міжнародному рівнях. Основним елементом формування механізму управління науково-технічним розвитком є вироблення стратегії, яка забезпечує можливості гнучких та мобільних змін залежно від завдань економічного будівництва пропорцій між темпами розвитку наукового, технічного і виробничого потенціалу. Створення такої системи взаємодії всіх учасників циклу, що забезпечує науково-технічний прогрес, стає найважливішим завданням інноваційної стратегії держави.

Зростаючий інтерес до довгострокового науково-технічного прогнозування та визначення пріоритетів у стратегічних напрямках державної науково-технічної політики привів в останні роки до створення спеціальних управлінських структур, які забезпечують реалізацію цих напрямів на основі значної активізації дослідницької діяльності.

Певною мірою ілюстрацією цього можуть бути принципи формування державної науково-технічної політики в США.

Перший принцип – урядова підтримка фундаментальних досліджень і в той же час перекидання більшої частини витрат на прикладні дослідження на приватний сектор. Адміністрація підтримує лише ті довгострокові прикладні НДДКР, які потенційно мають велике значення для держави.

Другий принцип – встановлення пріоритетів у сфері науки і техніки, що в основному покладене на Адміністративно-бюджетне управління.

Третій принцип – стимулювання перебудови промисловості полягає в стимулюванні фінансування НДДКР з боку приватного сектора, особливо перспективних робіт, прискорення впровадження нововведень.

Деякі інші стратегічні та тактичні принципи лягли в основу формування державної політики пріоритетів у Японії. На думку японських фахівців, для вирішення проблеми прискореного науково-технічного розвитку економіки країни, доцільно поетапно використовувати два підходи. По-перше, освоєння зарубіжного досвіду на основі, закупівлі ліцензій. По-друге, розвиток власних досліджень і розробок. У першому випадку можна швидко просуватися вперед і отримати відчутні результати за порівняно короткий час, у другому – можливі серйозні труднощі, оскільки піонерські науково-технічні розробки неминуче пов'язані з ризиком і невдачами.

Науково-технічна політика Німеччини ґрунтується на таких принципах: скорочення прямого впливу державних управлінських структур на розвиток науки і техніки та створення сприятливих законодавчих та економічних умов для розвитку конкуренції в області НДДКР; поєднання прямого стимулювання прискореного оновлення виробництва і цільового фінансування за рахунок федерального уряду і земельних бюджетів найважливіших науково-технічних проектів загальнодержавного значення; забезпечення координації та взаємодії державних університетів і науково-дослідних центрів із приватними промисловими фірмами; сприяння процесам прискореного впровадження у виробництво нововведень.